

Rolnummer 2092
Arrest nr. 27/2001 van 1 maart 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 35^{terdecies}, § 5, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, zoals ingevoegd bij artikel 69 van het decreet van de Vlaamse Raad van 21 december 1990, gesteld door het Hof van Beroep te Gent.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters G. De Baets en M. Melchior, en de rechters H. Boel, L. François, J. Delruelle, A. Arts en M. Bossuyt, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 30 november 2000 in zake de n.v. Masureel Veredeling tegen de Vlaamse Milieumaatschappij, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 12 december 2000, heeft het Hof van Beroep te Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 35terdecies, § 5, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, ingevoegd bij art. 69 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, en luidend als volgt :

' § 5. Binnen een termijn van 30 dagen na betekening van het dwangbevel bedoeld in § 4 kan de heffingsplichtige bij gerechtsdeurwaardersexploot een met redenen omkleed verzet doen, houdende dagvaarding van het Vlaamse Gewest, bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de standplaats van de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd gevestigd is. Dit verzet schorst de tenuitvoerlegging van het dwangbevel. Hiertoe kiest het Vlaamse Gewest woonplaats bij de Maatschappij '

strijdig met artikel 94 van de Grondwet (thans 146 G.W.) nl. in zoverre artikel 69 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991 in art. 35terdecies, § 5, de materiële en de territoriale bevoegdheid van de rechtbanken bepaalt en aldus een aangelegenheid regelt die door artikel 94 van de Grondwet (art. 146 van de gecoördineerde Grondwet) aan de nationale wetgever is voorbehouden? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Voor het verwijzende rechtscollège is het beroep aanhangig dat de n.v. Masureel Veredeling heeft ingesteld tegen het vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde van 19 mei 1998 waarbij haar vordering tegen de Vlaamse Milieumaatschappij niet toelaatbaar werd verklaard omdat het toenmalige artikel 35terdecies, § 5, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, zoals ingevoegd bij decreet van de Vlaamse Raad van 21 december 1990, bepaalde dat het Vlaamse Gewest diende te worden gedagvaard.

De appellante voert aan dat het Vlaamse Gewest geen aangelegenheden kan regelen die tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoren.

Het Hof van Beroep te Gent is ingegaan op het verzoek van de appellante om dienaangaande een prejudiciële vraag te stellen.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 12 december 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 10 januari 2001 hebben de rechters-verslaggevers A. Arts en J. Delruelle, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de voormelde bijzondere wet, voor het Hof verslag uitgebracht en gesteld dat zij van oordeel zijn dat de procedure door een arrest van onmiddellijk antwoord kan worden afgedaan.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeschil kennisgegeven bij op 11 januari 2001 ter post aangetekende brieven.

Memories met verantwoording zijn ingediend door :

- de Vlaamse Milieumaatschappij, met zetel te 9320 Erembodegem, A. Van de Maelestraat 96, bij op 19 januari 2001 ter post aangetekende brief;

- de n.v. Masureel Veredeling, met zetel te 8560 Wevelgem, Zuidstraat 18, bij op 24 januari 2001 ter post aangetekende brief.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. In rechte

- A -

A.1. De rechters-verslaggevers hebben in hun conclusies met toepassing van artikel 72 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 te kennen gegeven dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof voor te stellen de prejudiciële vraag te beantwoorden met een arrest van onmiddellijk antwoord, rekening houdend met de arresten nrs. 46/97 en 139/98 van het Hof over een vergelijkbare bepaling in artikel 47*decies*, § 2, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

A.2. De Vlaamse Milieumaatschappij (hierna: V.M.M.) heeft een memorie met verantwoording ingediend, waarin zij bevestigt dat de in het geding zijnde bepaling sterke gelijkenis vertoont met artikel 47*decies*, § 2, van het afvalstoffendecreet. De V.M.M. refereert eveneens aan de arresten nrs. 46/97 en 139/98 en betwist niet langer dat de omschrijving van de bevoegdheden van de rechtbanken tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever behoorde.

De V.M.M. is evenwel van oordeel dat de bepaling van de termijn binnen welke een vordering moet worden ingesteld, geen bepaling is die behoort tot de aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheid en dat de decreetgever dus wel degelijk de termijn kan bepalen binnen welke de heffingsplichtige de vordering moet instellen.

De V.M.M. voert aan dat dezelfde redenering ook geldt voor het aanwijzen van de rechtspersoon tegen wie de procedure moet worden ingesteld.

A.3. In haar memorie met verantwoording sluit de n.v. Masureel Veredeling zich aan bij de conclusies van de rechters-verslaggevers.

De appellante voor het Hof van Beroep wijst erop dat er in de toenmalige stand van de bevoegdheidsverdeling tussen de Staat, de gemeenschappen en de gewesten een verbod bestond voor de decreetgever om bepalingen in te voeren die de gerechtelijke bevoegdheid regelen.

Zij verklaart voor zoveel als nodig dat het aanwijzen van een als tegenpartij te dagvaarden persoon eveneens en om dezelfde reden in strijd is met de bevoegdheidverdelende regels.

- B -

B.1. De vraag peilt naar de bestaanbaarheid met de bevoegdheidverdelende regels van artikel 35^{terdecies}, § 5, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, ingevoegd bij artikel 69 van het decreet van de Vlaamse Raad van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, in zoverre het de materiële en territoriale bevoegdheid van de rechtbanken bepaalt.

B.2. De in het geding zijnde bepaling luidde vóór de vervanging ervan bij artikel 44 van het decreet van 25 juni 1992 als volgt :

« Binnen een termijn van 30 dagen na betekening van het dwangbevel bedoeld in § 4 kan de heffingsplichtige bij gerechtsdeurwaardersexploot een met redenen omkleed verzet doen, houdende dagvaarding van het Vlaamse Gewest, bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement, waar de standplaats van de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd gevestigd is. Dit verzet schorst de tenuitvoerlegging van het dwangbevel.

Hiertoe kiest het Vlaamse Gewest woonplaats bij de Maatschappij. »

B.3. Die bepaling vertoonde sterke gelijkenis met artikel 47^{decies}, § 2, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, ingevoegd door artikel 2 van het decreet van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, dat luidde :

« Binnen een termijn van dertig dagen na betekening van het dwangbevel kan de heffingsplichtige bij gerechtsdeurwaardersexploot een met redenen omkleed verzet doen, houdende dagvaarding van het Vlaamse Gewest, bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement, waar de standplaats van de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd gevestigd is.

Hiertoe kiest het Vlaamse Gewest woonplaats bij de OVAM. »

B.4. Artikel 47*decies*, § 2, van het voormelde decreet is door het Hof bij arrest nr. 139/98 van 16 december 1998 vernietigd met toepassing van artikel 4, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, met verwijzing naar zijn arrest nr. 46/97 van 14 juli 1997, waarin het Hof reeds voor recht had gezegd dat het in strijd was met de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheden van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten, « door te bepalen dat de heffingsplichtige van een milieuheffing verzet kan doen tegen een hem betekend dwangbevel bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de standplaats van de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd gevestigd is. »

In zijn arrest nr. 139/98 stelde het Hof met betrekking tot arrest nr. 46/97 :

« Dat arrest was inzonderheid gestoeld op de overweging dat de omschrijving van de bevoegdheden van de rechtbanken - op grond van artikel 19, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals dat artikel was gesteld op het tijdstip waarop de in het geding zijnde bepaling was aangenomen, gelezen in samenhang met het toenmalige artikel 94 van de Grondwet - tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever behoorde. De decreetgever kon derhalve te dien aanzien geen bepalingen uitvaardigen, zelfs niet wanneer die bepalingen slechts de bevestiging van bestaande bevoegdheden van een bepaalde rechtbank zouden inhouden en wanneer de federale wetgever soortgelijke bevoegdheden aan die rechtbank zou hebben toegewezen. »

B.5. De thans in het geding zijnde bepaling is in de wet van 26 maart 1971 ingevoegd door artikel 69 van het Vlaamse decreet van 21 december 1990, en is derhalve - zoals dit het geval was met de inmiddels vernietigde bepaling van het afvalstoffendecreet van 2 juli 1981 die bij decreet van 20 december 1989 was ingevoegd - aangenomen op een tijdstip vóór de wijziging van artikel 19, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 door de bijzondere wet van 16 juli 1993.

Zonder dat het nodig is uit te maken of een bepaling met de draagwijdte van het in het geding zijnde artikel door de decreetgever thans wel zou kunnen worden aangenomen met toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, stelt het Hof vast dat de decreetgevers, op het tijdstip waarop de betwiste bepaling werd aangenomen, niet bevoegd waren om de aangelegenheden te regelen die bij artikel 94 (thans 146) van de Grondwet aan de federale wetgever waren voorbehouden.

B.6. Wat betreft de stelling van de verwerende partij voor het verwijzende rechtscollege dat niet alle aspecten van de in het geding zijnde bepaling rechtstreeks betrekking hebben op de bevoegdheid van de rechtbanken, moet worden opgemerkt dat het Hof enkel is ondervraagd over de inachtneming van de bevoegdheidverdelende regels door het in het geding zijnde artikel «in zoverre [het] de materiële en de territoriale bevoegdheid van de rechtbanken bepaalt ».

B.7. De prejudiciële vraag moet bevestigend worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 35 *terdecies*, § 5, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, ingevoegd bij artikel 69 van het decreet van de Vlaamse Raad van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, schendt de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheden van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 1 maart 2001.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

G. De Baets